

Ekonomsko-socijalni savet

Distribucija: ograničena
10. jul 2015. godine

Original: engleski

Za odlučivanje

Fond Ujedinjenih nacija za decu

Izvršni odbor

Drugo redovno zasedanje u 2015. godini

8–10. septembar 2015. godine

Tačka 4 (a) predloga dnevnog reda*

Program saradnje sa Srbijom

Srbija**

Rezime

Program saradnje sa Srbijom (PSS) podnosi se Izvršnom odboru na razmatranje i odobrenje na ovoj sednici na osnovu prećutne saglasnosti. Izvršni odbor je zamoljen da odobri ukupan indikativni budžet od 4.270.000 USD iz redovnih izvora, shodno raspoloživosti sredstava, i 17.181.000 USD iz drugih izvora, shodno raspoloživosti namenskih doprinosa, za period od 2016. do 2020. godine.

U skladu sa odlukom Izvršnog odbora 2014/1, u ovom dokumentu se iznose primedbe koje su članovi Izvršnog odbora dali na nacrt PSS koji je distribuiran 12 nedelja pre drugog redovnog zasedanja u 2015. godini.

---

* E/ICEF/2015/12.

** Dodatak ovom dokumentu (E/ICEF/2015/P/L.16/Add.1) obuhvata aktivnosti UNICEF-a na Kosovu prema Rezoluciji Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 (1999).

Obrazloženje programa¹

1. Srbija ostvaruje dobar napredak u reformama zakonodavnog i javnog sektora i radi na ispunjavanju međunarodnih standarda u oblasti obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstva, pravde i sprečavanja diskriminacije. Iako je Srbija zemlja sa višim srednjim dohotkom i zemlja kandidat za ulazak u Evropsku uniju, i dalje postoje nejednakosti između seoskih i gradskih područja, kao i između regiona i etničkih grupa. Mada je konstatovala da većina socijalnih indikatora za decu beleži pozitivne trendove, Vlada je pokrenula hrabru inicijativu ulaganja u izradu i analizu disagregiranih podataka. Ti podaci ukazuju na značajne nejednakosti. Deca koja žive u najsiromašnijim oblastima ili u izolovanim seoskim područjima, romska deca i deca sa smetnjama u razvoju (DSR) suočavaju se sa raznim vrstama deprivacije, imaju slabiji pristup uslugama i najviše su pogođena društvenim normama koje podrazumevaju diskriminatorske stavove i ponašanje. Više od 60 procenata odraslih smatra da je diskriminacija široko raširena, a još 36 procenata smatra da se diskriminacija povećala u poslednje tri godine.²

2. U 2013. godini je 8,6 procenata stanovništva živelo u apsolutnom siromaštvu,³ pri čemu su stope veće u seoskim područjima, uključujući decu uzrasta do 13 godina (11,9 procenata). Prema EUROSTAT-u, 30 procenata dece uzrasta ispod 18 godina izloženo je riziku od siromaštva,⁴ u poređenju sa 24,6 procenata opšte populacije. Uprkos smanjenju stopa smrtnosti dece na nacionalnom nivou, i dalje opstaju regionalne razlike: Istraživanjem višestrukih pokazatelja (MICS)⁵ iz 2014. godine utvrđeno je da su među Romima⁶ stope smrtnosti odojčadi i dece uzrasta ispod pet godina, koje iznose 13 odnosno 16 na 1.000 živorođenih, bile dva puta veće od nacionalnog proseka. Deset procenata romske dece uzrasta ispod pet godina je imalo manju težinu od normalne (za razliku od nacionalnog proseka od 2 procenta), a 19 procenata je zaostalo u rastu (prosek je 6 procenata), dok je samo 13 procenata primilo sve predviđene vakcine (u poređenju sa nacionalnim prosekom od 71 procenta). Istraživanje MICS iz 2014. godine je potvrdilo da deci koja žive u siromaštvu nedostaje adekvatna ishrana, da imaju dvaput veću verovatnoću da budu manje težine od normalne i da imaju manji pristup zdravstvenoj nezi i manja obrazovna postignuća. Analiza determinanti obavljena u skladu sa Sistemom praćenja rezultata radi obezbeđivanja ravnopravnosti (MoRES) otkrila je sledeće strukturne prepreke poboljšanju tih trendova: neefikasno ulaganje u socijalnu zaštitu, komplikovane procedure i neadekvatno targetiranje zbog kojih mnogo dece ostaje nezaštićeno, kao i ekonomska kriza koja je smanjila fiskalni prostor za ulaganje u socijalnu zaštitu.

3. Tražnja za uslugama koje su usmerene na razvoj u ranom detinjstvu (RRD) ostaje uglavnom nezadovoljena, što naročito pogađa decu sa smetnjama u razvoju. Zaključci

---

¹ Od 1999. godine, Republički zavod za statistiku (RZS) Republike Srbije nije u stanju da obezbedi određene podatke za AP Kosovo i Metohiju, (UNSCR 1244/99), jer Republika Srbija ne prati te podatke.

² Program Ujedinjenih nacija za razvoj, *Stavovi građana o diskriminaciji u Srbiji*, 2012.

³ Drugi nacionalni izveštaj o socijalnoj inkluziji i smanjenju siromaštva u Republici Srbiji za period 2011–2014. godine, 2014. (Nacionalna linija apsolutnog siromaštva definisana je na nivou od 11.020 dinara za odraslu osobu u 2013. godini).

⁴ Ibid.

⁵ RZS i UNICEF, 2014. MICS Srbije i MICS romskih naselja u Srbiji, konačni izveštaji, (Beograd: RZS i UNICEF, 2014).

⁶ Za romska naselja je reprezentativno MICS romskih naselja u Srbiji iz 2014. godine.

Istraživanja MICS iz 2014. godine pokazuju da je programe ranog učenja pohađala u proseku polovina dečaka i devojčica uzrasta 3–4 godine, ali samo 9 procenata najsiromašnije dece i 6 procenata Roma. Predškolsko obrazovanje je pohađalo samo 1,2 procenta DSR.⁷ Analiza determinanti sprovedena u saradnji sa partnerima otkrila je da glavna uska grla u uslugama RRD obuhvataju nedovoljne kapacitete, neravnomernu raspoređenost objekata, finansijska ograničenja siromašnih roditelja, nedovoljno shvatanje važnosti predškolskog obrazovanja, kao i manjak raznovrsnosti programa i pružalaca usluga.

4. Istraživanje MICS iz 2014. godine takođe pokazuje da se samo 69 procenata (63 procenta dečaka, a 76 procenata devojčica) romske dece na vreme upisuje u osnovnu školu⁸ i da osnovnu školu završi 64 procenta, u poređenju sa 97 odnosno 93 procenta sve dece. Udeo adolescenata koji pohađa srednju školu je 89 procenata kod opšte populacije, ali je samo 22 procenta kod romske dece (15 procenata kod devojčica). Administrativni podaci⁹ pokazuju da je srednju školu u Srbiji završilo 88 procenata devojčica i 81 procenat dečaka. Ipak, funkcionalno je nepismena jedna trećina dečaka starosti 15 godina.¹⁰ To ukazuje na obrazovanje nedovoljnog kvaliteta, što zahteva modernizaciju nastavnog plana i metoda podučavanja. I pored postojanja pravnog okvira za inkluzivno obrazovanje, sadašnja uska grla obuhvataju negativne stavove društva, neadekvatne kapacitete nastavnika, oskudne resurse i nedovoljnu međusektorsku koordinaciju na podržavanju inkluzije i sprečavanju napuštanje škole.

5. U ovom trenutku je 6.047 dece¹¹ odvojeno od svojih roditelja i pod starateljstvom države. Udeo dece smeštene u institucije opada u poređenju sa alternativnim smeštajem, ali ukupan broj dece pod starateljstvom države i dalje raste, uz povećanje od 36 procenata između 2000. i 2013. godine. Romska deca predstavljaju 26 procenata¹² sve dece pod starateljstvom države, dok DSR čine 59 procenata sve dece u rezidencijalnim ustanovama. Dečaci čine 60 procenata dece smeštene u ustanovama. Ključna uska grla koja sprečavaju poboljšanje su nedostatak mehanizama za podršku porodici da bi se sprečilo nepotrebno razdvajanje porodice i usluge u zajednici koje još nisu potpuno održive, te stoga dopiru do relativno malog broja dece.

6. Nasilje nad decom se sve više prepoznaje i prijavljuje. Istraživanje MICS iz 2014. godine pokazuje da je 44 procenta dečaka i 42 procenta devojčica do 14 godina starosti doživelo telesno kažnjavanje kod kuće, a u skoro polovini svih slučajeva nasilja u porodici žrtve su deca.¹³ Najbrojnije su prijave zanemarivanja, za kojim sledi fizičko i emotivno zlostavljanje, uz manje prijave seksualnog nasilja. Pored toga, 70 procenata dečaka i 68 procenata devojčica

---

⁷ *Troškovi predškolskog obrazovanja*, UNICEF, 2012.

⁸ Osnovno i srednje obrazovanje u Srbiji obuhvata osam razreda odnosno četiri razreda.

⁹ RZS, DevInfo, 2011.

¹⁰ PISA, Međunarodni program procene učeničkih postignuća, 2012.

¹¹ Podaci iz informacionog sistema Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja na kraju 2013. godine.

¹² Centar za istraživanja u socijalnoj politici i socijalnom radu Fakulteta političkih nauka Beogradskog univerziteta i UNICEF, *Praćenje uzroka, procesa donošenja odluka i ishoda za decu u sistemu socijalne zaštite*, 2013.

¹³ Republički zavod za socijalnu zaštitu, 2013.

(od 6. do 8. razreda) doživelo je rodno zasnovano nasilje¹⁴ u školi. I pored napretka ostvarenog u ustanovljavanju pravnog i političkog okvira za unapređenja prava žena i rodne ravnopravnosti, žene, a posebno devojčice/devojke, i dalje su izložene diskriminaciji i nasilju. Glavna uska grla u ovoj oblasti su slabo sprovođenje relevantnih politika, loša međusektorska koordinacija u cilju obezbeđivanja blagovremenog prijavljivanja i upućivanja, kao i delimično funkcionalni sistemi zaštite i reagovanja.

7. Primena diverzionih (vanzavodskih) mera za maloletne učinioce krivičnih dela i dalje je retka (5 procenata prijavljenih slučajeva),¹⁵ alternativne sankcije usmerene ka podršci reintegraciji maloletnika su malobrojne, a zakonom definisane procedure za zaštitu dece žrtava/svedoka ne sprovode se ujednačeno. Ne postoje nacionalni sistemi za obradu podataka kako bi se pratilo učešće dece u parničnim postupcima. Zvanični podaci ukazuju na dugotrajne parnične i krivične sudske postupke u kojima je dete žrtva ili zainteresovana strana.

8. Uprkos znatnom unapređenju nacionalnih sistema za praćenje i nadzor, administrativni podaci nisu dovoljno disagregirani. Zbog toga se ne mogu u potpunosti identifikovati uska grla i prepreke, naročito u pogledu statusa romske dece i DSR. Da bi se prevladala uporna uska grla potrebni su dalja analiza i tehnička rešenja kako bi se poboljšala efikasnost i delotvornost postojećih programa i usluga za decu. To je naročito tako u kontekstu dugotrajne ekonomske krize, budžetskih ograničenja i sve šireg jaza nejednakosti između opšte populacije i ugroženih¹⁶ grupa. Sistemi za upravljanje informacijama treba da se ojačaju na svim nivoima države u mnogim sektorima, a posebno u obrazovanju. Nezavisno praćenje prava dece i brzo reagovanje nezavisnih institucija za ljudska prava i civilnog društva na kršenja prava dece su presudni, kao i dalje jačanje tih subjekata kako bi im se omogućilo da preuzmu istaknutiju ulogu u praćenju prava dece i zalaganju za njih.

9. Televizija, radio, društveni mediji i tradicionalni mediji imaju ogroman potencijal da promene određene društvene norme i stavove, da podrže promenu ponašanja gde je to potrebno i da promovišu prava dece. Srbija ima raznovrsnu medijsku scenu i lider je u regionu po broju televizijskih stanica po glavi stanovnika: 73 procenta stanovništva iznad 4 godine starosti svakodnevno gleda televiziju.¹⁷ Ima preko 4 miliona aktivnih korisnika interneta, a 93 procenta korisnika između 16 i 24 godine starosti ima Facebook i Twitter naloge.¹⁸ Međutim, korišćenje informacionih i komunikacionih tehnologija je mnogo manje kod ugroženih grupa: samo 25 procenata mladih Romkinja u poređenju sa 85 procenata žena u opštoj populaciji.¹⁹

---

¹⁴ Anketa o rodnom nasilju u školama, UNICEF, 2014.

¹⁵ RZS, 2012.

¹⁶ Ugrožene porodice su one koje se suočavaju s jednom ili više vrsta deprivacije ili rizika koji ugrožavaju rast i razvoj deteta. Između ostalog, te vrste deprivacije obuhvataju siromaštvo, nasilje i rizik od razdvajanja porodice, invaliditeta i isključenosti.

¹⁷ Evropski centar za novinarstvo <http://ejc.net/media_landscapes/serbia>.

¹⁸ Republički zavod za statistiku, Informacione tehnologije 2014, http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/01/53/6817-Informacione_tehnologije.pdf.

¹⁹ Ibid.

10. Povećava se uloga privatnog sektora u podržavanju ostvarivanja prava dece. Tokom perioda 2011–2014. godine doprinos programima UNICEF-a dalo je više od 150.000 pojedinaca i oko 1.000 firmi.²⁰ U okviru globalne inicijative „Prava dece i principi poslovanja“ angažovani su predstavnici vodećih firmi u Srbiji i olakšano dalje interesovanje poslovnog sektora za promociju društveno odgovornog poslovanja usmerenog ka deci.

11. Sve je veći broj registrovanih tražilaca azila: kod dece je on porastao sa 1.387 u 2013. godini na 2.774 u 2014. godini. Pored toga, velike poplave i klizišta u 2014. godini jasno su ukazala na izloženost Srbije prirodnim katastrofama: pogođeno je 1,6 miliona ljudi (270.000 dece), naročito onih iz najsiromašnijih socioekonomskih slojeva. I pored brze reakcije u 2014. godini, vanredna situacija je ukazala na slabosti u koordinaciji i ukupnom kapacitetu za smanjenje rizika od katastrofa (SRK) i spremnosti.

Prioriteti programa i partnerstva

12. Ukupni cilj ovog programa saradnje sa Srbijom jeste da se podrže naponi Srbije na promovisanju i zaštiti prava sve dece i pružanju svoj deci jednakih mogućnosti da ostvare svoj puni potencijal. Program će se usredsrediti na pružanje podrške ugroženoj deci od samog početka njihovog života i unaprediće sposobnost sistema socijalne zaštite da spreči da ugrožene porodice padnu ispod granice siromaštva.

13. U cilju smanjenja i postepene eliminacije posledica siromaštva po decu, program saradnje će ojačati kapacitete porodica da svoju decu neguju i brinu se o njima u bezbednom okruženju. Naročita pažnja će se posvetiti pristupu roditelja znanju i uslugama koje im mogu pomoći da usvoje prakse i ponašanja kojima se podstiče rani razvoj njihove dece. To je naročito važno za decu koja se suočavaju sa raznim vrstama deprivacije, romsku decu i decu sa smetnjama u razvoju. Paralelno s tim, strategije za promenu ponašanja će se pozabaviti diskriminatorskim društvenim normama i stavovima. Povećano učešće ugrožene dece u inkluzivnom ranom učenju i programima pripreme za školu podstiće ranu socijalnu inkluziju. Učestvovanjem u kvalitetnom inkluzivnom osnovnom i srednjem obrazovanju, ugrožena deca će moći da povećaju šanse za bolji život i značajnije učešće u društvu. Osiguranje većeg upisa romskih devojčica u srednju školu biće prioritet da bi se unapredila ravnopravnost u obrazovanju. Program će podržavati i veći pristup pravdi za decu, kao i jačanje mehanizama praćenja od strane nezavisnih tela i civilnog društva.

14. Ovi prioriteti programa proističu iz strategija i planova Vlade, prioriteta u pristupanju Evropskoj uniji (EU), kao i iz obaveza Srbije na osnovu ratifikacije ugovora i konvencija o ljudskim pravima. Program saradnje sa Srbijom će podržavati Ciljeve održivog razvoja i dati neposredan doprinos za osam od devet ishoda Okvira razvojnog partnerstva Ujedinjenih nacija (UNDPF) i Republike Srbije, pod četiri od njegovih pet stubova. Angažovanje u ovim oblastima doprineće realizaciji četiri ishoda Strateškog plana UNICEF-a vezanih za zdravstvo,

---

²⁰ Baza podataka UNICEF-a Srbija o prikupljanju sredstava od privatnog sektora.

obrazovanje, zaštitu dece i socijalnu inkluziju, a pomoći će i unapređenju ključnih regionalnih rezultata.

15. U srednjoročnom pregledu iz 2013. godine je potvrđeno da je Srbija nastavila da ostvaruje napredak u sveobuhvatnoj reformi socijalnih sektora. Utvrđeno je da je kombinacija strategija primenjenih po prethodnom programu saradnje sa Srbijom bila delotvorna u otklanjanju ključnih prepreka i uskih grla. Naročito uspešna je bila kombinacija saveta u vezi sa politikama, dokaza iz modeliranja i generisanja znanja koja je omogućila suštinsku reviziju zakonodavstva: zabrana smeštaja dece ispod 3 godine starosti u institucije i utvrđivanje standarda za usluge u zajednici, modeliranje novih usluga u zajednici i odgovarajuća izgradnja kapaciteta pružaoca usluga, kao i generisanje novih znanja o statusu dece na formalnom smeštaju i koristima od usluga u zajednici. Te intervencije su imale znatan uticaj na unapređenje reformi javnog sektora. Prethodni program saradnje je pružio važne lekcije i o tome kako dalje smanjivati broj dece na rezidencijalnom smeštaju,^{21,22} dok su politike inkluzivnog obrazovanja obezbedile snažno opredeljenje za ravnopravan pristup za sve dečake i devojčice, romsku decu i DSR, što se odrazilo kroz sve veći broj Roma i DSR u sistemu obrazovanja.²³

16. Program saradnje sa Srbijom će se osloniti na te rezultate da bi se pozabavio ključnim uskim grlima i preprekama koje stoje na putu ravnopravnosti putem razmene stručnih znanja i saveta o adekvatnim ljudskim resursima i alokaciji budžeta, međusektorske saradnje i delotvornog praćenja prava dece, što će omogućiti poboljšano sprovođenje politike. To će se postići razvijanjem strategija socijalnih promena koje podstiču nediskriminatorske društvene norme, podsticajne za socijalnu inkluziju, pozitivno roditeljstvo i nultu toleranciju prema nasilju; modeliranjem programa i usluga i jačanjem odgovornosti pružalaca usluga sa fokusom na dopiranjima do ugrožene dece, povećavajući na taj način obuhvat i kvalitet usluga socijalne zaštite; kao i osnaživanjem ugroženih porodica da se bolje upoznaju sa svojim pravima i da ih zahtevaju.

17. Intervencije vezane za pripremljenost za vanredne situacije i SRK primeniće se kako bi se povećala otpornost i sposobnost za reagovanje na vanredne situacije u sektorima socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva. Rodne razlike će se rešavati kroz integrisanje intervencija u sve komponente programa. Pružaće se podrška državi kako bi se osigurala raspoloživost podataka disagregiranih po petinama po mestu, polu, starosti, invaliditetu i bogatstvu, kad god je to izvodljivo. Neprekidno će se pratiti napredak kako bi se obezbedilo dovoljno pažnje, resursa i partnerstava usmerenih ka uklanjanju upornih prepreka ravnopravnosti.

18. Program saradnje sa Srbijom će se sprovoditi u tesnoj saradnji sa odgovarajućim ministarstvima i drugim državnim organima na svim nivoima, kao i sa drugim agencijama Ujedinjenih nacija, uz naglasak na međusektorskoj saradnji. Daće se prioritet nastavku saradnje

---

²¹ Promeso Consultants, „Razvoj usluga u zajednici za DSR i njihove porodice“, Konačni izveštaj o evaluaciji, 2013.

²² Evaluacija više zemalja, „Pravo deteta na porodično okruženje“, Konačni izveštaj o evaluaciji, 2015.

²³ Evaluacija više zemalja, „Uključivanje sve dece u sistem kvalitetnog učenja“, Konačni izveštaj o evaluaciji, 2014.

sa EU kroz zajedničku podršku sprovođenju politika i stavljanju adekvatnog akcenta na prava dece u okviru procesa pristupanja EU.

Praćenje prava dece i pravda za decu

19. Ova komponenta programa će doprineti daljem razvijanju mehanizama za praćenje i rešavanje povreda ljudskih prava, a poboljšaće i pristup dece pravdi.

20. Ojačaće se saradnja sa nezavisnim telima i civilnim društvom tako da ti partneri budu sposobniji da prate ostvarivanje prava deteta i izveštavaju o njima. Povećaće se raspoloživost pouzdanih disagregiranih podataka unapređenjem nacionalnih sistema za prikupljanje podataka i upravljanje njima, naročito u domenima inkluzivnog obrazovanja, sprečavanja nasilja i praćenja promena društvenih normi. Tehnička stručnost UNICEF-a naročito će doprineti sve većoj raspoloživosti podataka o statusu DSR i Roma. Podstićaće se korišćenje podataka za kreiranje politika na bazi dokaza putem eksterne komunikacije i javnog zagovaranja.

21. Podržaće se pravosudni sistem kako bi adekvatno reagovao na povrede prava deteta i kako bi radio u najboljem interesu deteta. To će se postići podržavanjem reintegracije maloletnih učinilaca krivičnih dela, kako bi se povećala primena i poboljšao kvalitet programa vanzavodskih mera i alternativnih sankcija; obezbeđivanjem pune zaštite dece žrtava/svedoka; unapređenjem učešća dece tokom parničnih postupaka; kao i jačanjem kapaciteta subjekata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć za bavljenje povredama prava dece. UNICEF će podržavati razvijanje kapaciteta pravosuđa, organa starateljstva i socijalnih radnika, promovisati inovativne usluge za maloletne učinioce krivičnih dela i decu žrtve i učestvovati u političkom dijalogu radi obezbeđenja održivosti novih praksi u pravosudnom sistemu koje su po meri deteta.

Jačanje ugroženih porodica

22. Ova komponenta će dati doprinos obezbeđivanju efikasnih i delotvornih usluga socijalne zaštite i transfera tako da više ugrožene dece živi u bezbednoj sredini okruženi negom i staranjem i da njihove porodice povećaju svoju otpornost prema siromaštvu i spoljnim šokovima.

23. Program će se posebno fokusirati na podržavanje povoljnog okruženja radi jačanja najugroženijih porodica. To će se postići putem modeliranja usluga podrške porodici i roditeljima i razvijanja fleksibilnih oblika smeštaja u hraniteljske ili rođačke porodice; osposobljavanjem sistema za socijalni rad da pruža usluge zasnovane na principima poštovanja stavova klijenata i zabrane diskriminacije; unapređenjem efikasnosti i delotvornosti finansijskih transfera za decu koja žive u siromaštvu i za DSR; kao i putem izrade i sprovođenja politika za zaštitu dece od nasilja. UNICEF će davati doprinos putem stručnih saveta na bazi dokaza, izgradnjom kapaciteta socijalnih radnika i drugih praktičara koji rade na pružanju usluga deci i jačanjem partnerstava i međusektorske saradnje između sektora socijalnog rada, obrazovanja, pravosuđa i zdravstva. Promovisaće se nulta tolerancija prema nasilju nad decom i nasilju u

porodici kroz zajedničko javno zagovaranje sa organizacijama civilnog društva (OCD) i javnim i privatnim partnerima, čiji je cilj promena diskriminatorских društvenih normi i zahtevanje veće odgovornosti nosilaca dužnosti.

Dobrobit male dece

24. Ova komponenta programa doprineće povećanju pristupa ugrožene dece i njihovih roditelja, a naročito dece koja žive u siromaštvu, romske dece i dece sa smetnjama u razvoju kvalitetnim rodno osetljivim zdravstvenim uslugama i drugim uslugama u ranom detinjstvu za decu uzrasta do 6 godina.

25. Program će se fokusirati na jačanje sposobnosti zdravstvenog sistema da pruža usluge RRD ugroženoj deci. On će podržavati razvoj kapaciteta usluga za majke i novorođenčad za primenu pristupa usredsređene na porodicu, kao za obezbeđenje kontinuiteta nege u pružanju usluga, naročito u okruzima sa najvišom perinatalnom smrtnošću. Ova komponenta će takođe povećati sposobnosti zdravstvenog i drugih sistema da pružaju kvalitetne usluge pomoći i patronažnih poseta ugroženoj deci i ženama. Prioritet će se dati unapređenju znanja i sposobnosti roditelja u pogledu RRD i nege (uključujući i znanja o adekvatnoj ishrani i pravovremenoj imunizaciji).

26. Ti rezultati će se postići kroz usaglašavanje politika, zakonodavstva i usluga sa međunarodno usvojenim standardima; jačanjem kapaciteta u zdravstvu i drugim sektorima da pružaju inovativne perinatalne usluge i usluge u ranom detinjstvu; kao i izgradnjom kapaciteta roditelja da primenjuju pozitivne prakse i zahtevaju kvalitetne perinatalne i RRD usluge. UNICEF će dati doprinos kroz modeliranje i tehničke savete i kroz generisanje, razmenu i korišćenje novog znanja i dokaza za privlačenje investicija u izradu programa RRD. UNICEF će podsticati intenzivniji dijalog, saradnju i sinergiju između sektora zdravstva, socijalne/dečje zaštite i obrazovanja.

Kvalitetno i inkluzivno rano učenje i preduniverzitetsko obrazovanje

27. Ova komponenta programa će delovati u pravcu većeg učešća ugrožene dece u inkluzivnom i relevantnom ranom učenju i kvalitetnom preduniverzitetskom obrazovanju, sa naročitom pažnjom prema deci koja žive u siromaštvu, romskim devojkicama i DSR.

28. Program će podržati obrazovni sistem u usvajanju, planiranju, sprovođenju i praćenju inkluzivnog obrazovanja, rodno osetljivih i nediskriminatorских intervencija koje mogu da delotvorno spreče i reaguju na napuštanje škole. Veći pristup predškolskom obrazovanju i njegov bolji kvalitet postići će se jačanjem pravnog i institucionalnog okvira koji omogućava razvoj predškolskih programa diverzifikovanih po sadržaju i trajanju; razvijanjem efikasnog i pravičnog sistema finansiranja koji olakšava inkluziju najugroženije dece u školama; kao i podizanjem svesti o važnosti predškolskog obrazovanja. UNICEF će doprineti ostvarivanju tih rezultata pružanjem tehničkih saveta visokog nivoa za modeliranje novih i inkluzivnih usluga ranog učenja i javnim zagovaranjem na bazi dokaza i komunikacijom o društvenim promenama.

29. Ova komponenta će takođe dati doprinos naporima usmerenim ka većoj inkluziji i zadržavanju ugrožene dece u školi i unaprediće kvalitet obrazovanja i ishode u pogledu učenja. To će se postići povećanjem relevantnosti nastavnih planova, unapređenjem obrazovanja nastavnika pre i u toku službe, podržavanjem IKT u cilju boljeg učenja, unapređenjem sistema za obezbeđenje kvaliteta, razvojem sprečavanja i reagovanja na napuštanje škole, promovisanjem horizontalnog učenja kako bi se potpomogle škole sa niskim učinkom i podsticanjem pozitivnih praksi i promena diskriminatorских društvenih normi i stavova. Takođe će se promovisati osnaživanje i angažovanje roditelja i dece.

Javno zagovaranje, partnerstva, komunikacija i mobilizacija društva u cilju unapređenja prava dece

30. Ova komponenta programa će podržavati nacionalne i podnacionalne institucije, medije i njihove regulatorne organe, privatni sektor, OCD, kao i samu decu i porodice da bi se podigla svest o ponašanju, normama i društvenim determinantama koje utiču na dobrobit dece. To će pomoći da se unapredi znanje o statusu ostvarivanja prava dece, naročito kod najugroženije dece, i da se podigne svest o neravnopravnosti i razlikama kojima se treba pozabaviti. UNICEF će primeniti kombinaciju strategija komunikacije, zagovaranja i mobilizacije društva. Koristiće se tradicionalne, digitalne i društvene medijske platforme da bi se došlo do nove publike. Ojačaće se i partnerstva sa ključnim zainteresovanim stranama i zagovornicima iz civilnog društva, nacionalnim ambasadorima UNICEF-a i privatnim sektorom. Uložiće se posebni naponi da se dokumentuju dobre prakse i stupi u horizontalnu razmenu između raznih nivoa i sektora, kako u zemlji tako i preko granica.

31. Nastaviće se strateška saradnja sa savezima nevladinih organizacija koji rade na sistemskim promenama u interesu dece. Saradnja sa istraživačkim institutima, univerzitetima i savetodavnim centrima izgradiće jaču infrastrukturu za generisanje znanja o deci. UNICEF će igrati aktivnu ulogu u promovisanju i unapređivanju prava dece u poslovnom sektoru sa fokusom na inicijativu „Prava dece i principi poslovanja“. Savezi sa korporativnim sektorom i medijima doprineće promovisanju pozitivnih rodno pravičnih društvenih normi i omogućiće bolje korišćenje resursa u interesu dece.

Međusektorska saradnja

32. Ova opšta komponenta doprineće unapređenju prava dece promovisanjem nacionalnog dijaloga o društvenim normama u vezi sa najmarginalizovanijom decom. Javno zagovaranje će delovati u sinergiji sa drugim komponentama programa, dopunjavanjući tehničke i političke savete radi unapređenja odgovarajućih ishoda. UNICEF će podržavati strateška partnerstva i široke saveze koji su presudni za zagovaranje prava dece i za smanjenje jaza ravnopravnosti.

Kratak prikaz budžeta

<i>Komponenta programa</i>	<i>(u hiljadama američkih dolara)</i>		
	<i>Redovna sredstva</i>	<i>Druga sredstva</i>	<i>Ukupno</i>
Praćenje prava dece i pravda za decu	1.124	3.157	4.281
Jačanje ugroženih porodica	475	4.467	4.942

Dobrobit male dece	878	2.595	3.473
Kvalitetno i inkluzivno učenje u ranom detinjstvu i preduniverzitetsko obrazovanje	703	4.975	5.678
Javno zagovaranje, partnerstva, komunikacija i mobilizacija društva radi unapređenja prava deteta*	353	1.607	1.960
Međusektorska saradnja	737	380	1.117
Ukupno	4.270	17.181	21.451

* Uključujući i druga sredstva za finansiranje mobilizacije resursa za program, kako u zemlji tako i izvan nje. Kako se bude povećavao prihod tako će se periodično povećavati gornji limit za ukupna druga sredstva da bi se uskladio sa sve većom mobilizacijom resursa.

Upravljanje programom i rizicima

33. Ovaj program ukratko opisuje doprinos UNICEF-a nacionalnim rezultatima i služi kao osnovna jedinica odgovornosti prema Izvršnom odboru za usklađivanje rezultata i za sredstva dodeljena programu na nivou zemlje. Odgovornost rukovodilaca na nivou zemlje, regiona i centrale, u pogledu programa saradnje sa Srbijom, propisana je u programskim i operativnim politikama i procedurama organizacije.

34. Ključni rizici se odnose na prirodne opasnosti, partnerstva i modalitete za finansiranje mobilizacije resursa. Kao meru za ublažavanje rizika, UNICEF i njegovi partneri će se postarati da se rizici od katastrofa procenjuju, redovno prate i podaci o njima unose u delotvorne mehanizme ranog upozoravanja. Što se tiče partnerstava, redovno se prate transferi sredstava i sprovođenje aktivnosti na principima harmonizovanog pristupa prenosima gotovine.

35. Tim Ujedinjenih nacija u Srbiji se saglasio da usvoji Standardne operativne procedure za pristup „Zajednička saradnja UN agencija” koje su bitne za srpski kontekst i uloge Ujedinjenih nacija i ustanoviće odgovarajuće mehanizme radi koordinisanja planiranja, sprovođenja, praćenja i evaluacije UNDPF-a.

Praćenje i evaluacija

36. Program će se fokusirati na praćenje prepreka i uskih grla sa kojima se suočavaju deca i porodice koji se nalaze u najnepovoljnijem položaju. UNICEF će pružati tehničke savete visokog nivoa ključnim partnerima kao što su Zavod za statistiku, resorna ministarstva i odgovarajući istraživački instituti, da bi se omogućili bolji sistemi za prikupljanje podataka i upravljanje njima i da bi se proširio opseg redovno raspoloživih disagregiranih podataka. Naročiti naponi će se uložiti u podsticanje redovnijeg korišćenja podataka i izveštavanja o statusu dece od strane Vlade, nezavisnih institucija i civilnog društva.

37. Tabela strateških rezultata UNDPF-a služiće kao opšti okvir za praćenje ishoda UNDPF-a. UNICEF će saradivati sa drugim agencijama Ujedinjenih nacija u naporima da podrži nacionalne sisteme za prikupljanje podataka, upravljačke kapacitete i alate kako bi se pribavili podaci koji nedostaju i podržalo adekvatno praćenje nacionalnih i međunarodnih ciljeva i preuzetih obaveza, uključujući i Ciljeve održivog razvoja.

38. Osnove za program su određene na osnovu Istraživanja višestrukih pokazatelja (MICS) iz 2014. godine u Srbiji i posebnog MICS iz 2014. godine za romska naselja u Srbiji, kao i drugih novijih izvora podataka. Dodatno generisanje znanja će pokriti praznine u podacima vezano za posebne zahteve. Glavne planirane evaluacije će obuhvatati obrazovanje, socijalnu zaštitu i inkluziju, kao i pravdu za decu, a sprovodiće se zajednički sa Vladom i dotičnim partnerima. Program će sistematski pratiti napredak u odnosu na planirane rezultate putem pregleda na sredini i na kraju godine. Zaključci nezavisnih regionalnih evaluacija više zemalja za period 2014–2015. godine biće osnova za izradu programa i kreiranje politika i doprineće saradnji između zemalja.

Aneks

Okvir za rezultate i resurse

UNICEF Srbija, Program saradnje sa Srbijom za period 2016–2020. godine

Konvencija o pravima deteta – članovi: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12, 18, 19, 20, 23, 27, 28, 29 i 40.
Nacionalni prioriteti: evropske integracije: Kopenhagenski kriterijumi (politički), informaciono društvo i mediji (10), socijalna politika i zapošljavanje (19), pravosuđe i osnovna prava (23), pravda, sloboda i bezbednost (24); zaštita potrošača i zdravlja (28), životna sredina (27) i obrazovanje i kultura (26).

Pripadajući COR: Okončati siromaštvo svuda i u svim njegovim oblicima (1), obezbediti zdrav život i promovisati dobrobit za sve ljude svih starosnih doba (3), obezbediti inkluzivno i pravično kvalitetno obrazovanje i promovisati mogućnosti učenja za sve tokom celog života (4), ostvariti rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i devojčice (5), smanjiti neravnopravnost u zemljama i između njih (10), učiniti da gradovi i ljudska naselja budu inkluzivni, sigurni, otporni i održivi (11), promovisati mirna i inkluzivna društva za održivi razvoj, obezbediti pristup pravdi za sve i izgraditi delotvorne, odgovorne i inkluzivne institucije na svim nivoima (16).

Ishodi UNDPF²⁴ u koje je uključen UNICEF i indikatori koji mere promenu a koji uključuju doprinos koji je dao UNICEF:

Ishod 1: Do 2020. godine ljudima u Srbiji, a posebno ugrožene grupe, biće zaštićena ljudska prava i poboljšan pristup pravdi i bezbednosti

Indikatori²⁵

1.1 Procenat uspešno sprovedenih preporuka mehanizama Ujedinjenih nacija za ljudska prava (treba da se utvrde osnovice za Univerzalni periodični pregled i za svaku Konvenciju; Cilj: preporuke sprovedene 80%).

1.3 Procenat pritužbi upućenih od strane Kancelarije Zaštitnika građana u vezi sa povredom prava ugroženih ili stigmatizovanih grupa (rodna ravnopravnost, prava lica lišenih slobode, prava osoba sa invaliditetom, prava dece i prava manjina) po kojima postupaju te institucije, od ukupnog broja pritužbi (Osnovica: tokom 2014. godine, Kancelarija Zaštitnika građana je primila ukupno 4.877 pritužbi, od kojih se 1.273 (26%) odnosilo na ugrožene grupe, 2014; Cilj treba da se utvrdi).

²⁴ UNDPF se odnosi na Okvir razvojnog partnerstva Ujedinjenih nacija i Vlade Republike Srbije (2016–2020)

²⁵ Ciljna godina za sve indikatore je 2020. ukoliko nije navedeno drugačije.

1.6 Procenat predmeta koji traju preko godinu dana: (a) kad je učinilac krivičnog dela maloletnik (14–17 godina starosti) (Osnovica: u 2013. godini 44% predmeta trajalo preko godinu dana; Cilj: da manje od 20% predmeta traje preko godinu dana), (b) kad je žrtva krivičnog dela dete (Osnovica: u 2013. godini 43,3% predmeta trajalo preko godinu dana; Cilj: da manje od 20% predmeta traje preko godinu dana), i (c) kad je učinilac krivičnog dela odrasla osoba (Osnovica: 70%; Cilj: 50%).

1.7 Procenat primenjenih planova vanzavodskih mera u odnosu na ukupan broj krivičnih prijava protiv maloletnih učinilaca krivičnih dela (Osnovica: 5,3% u 2013. godini; Cilj: 20%).

Ishod 2: Do 2020. godine, državne institucije na svim nivoima su povećale odgovornost i zastupljenost da bi pružale kvalitetnije usluge stanovništvu i privredi.

Indikatori

2.7 Procenat indikatora COR o kojima državne institucije prikupljaju podatke koji su disagregirani po najmanje dva potencijalna markera razlika (Osnovica: treba da se utvrdi; Cilj: treba da se utvrdi).

Ishod 3: Do 2020. godine, državne institucije i druge relevantne zainteresovane strane će povećati rodnu ravnopravnost i omogućiti ženama i devojkicama, a posebno onima iz ugroženih grupa, da žive u uslovima bez diskriminacije i nasilja.

Indikatori

3.2 b Broj slučajeva nasilja u porodici koji su evidentirani u sistemu socijalne zaštite (Osnovica: od 2006. do 2013. progresivno povećanje evidentiranih slučajeva (3.441 slučaj evidentiran u 2006; 9.877 slučajeva u 2013. godini); Cilj: 50% povećanja evidentiranih slučajeva nasilja u porodici od strane sistema socijalne zaštite).

Ishod 4: Do 2020. godine će biti dostupne i svi će koristiti kvalitetne, inkluzivne, pravične, rodno osetljive i starosno odgovarajuće zdravstvene usluge koje štite prava pacijenata.

Indikatori

4.1 Potpun obuhvat imunizacijom za decu uzrasta 24–35 meseci iz opšte populacije (OP) i decu iz romskih naselja (Osnovica: OP 70,5% (dečaci 71,4%, devojčice 69,2%) 2014; Cilj: 95%. Osnovica: Romi 12,7% (dečaci 16,1%, devojčice 10,4%) 2014; Cilj: 50%).

4.8 Procenat opština sa službama za ranu identifikaciju razvojnih rizika i savetovanje za decu sa smetnjama u razvoju (Osnovica: 15% 2014; Cilj: 30%).

Ishod 5: Do 2020. godine će se uspostaviti efikasan obrazovni sistem koji omogućava odgovarajuće, inkluzivno i pravično obrazovanje za sve, a naročito za najugroženije, i povećava ishode vezane za učenje i društvo.

Indikatori

5.1 Procenat dece uzrasta 3 i 4 godine upisanih u predškolsko obrazovanje (Osnovica: OP 50,2% (dečaci 51,8% a devojčice 48,5%) 2014; Cilj: dečaci i devojčice 75% 2019. Osnovica: Romi 5,7% (dečaci 4,9% a devojčice 6,5%) 2014; Cilj: Romi (dečaci i devojčice) 30% 2019. Osnovica: najsiromašnija OP 9% 2014; Cilj: najsiromašnija OP da bude 30% 2019).

5.2 Procenat učenika uzrasta 15 godina sa niskim kompetencijama (ispod 2. nivoa na skali PISA testa u 2012) iz oblasti pismenosti, matematike, nauke i rešavanja problema (Osnovica: za čitanje: 33,2%; Cilj: za pismenost < 25% do 2020. godine. Osnovica: za matematiku: 38,9%; Cilj: za matematiku: < 25% 2020. Osnovica: za nauku: 35%; Cilj: za nauku: < 25% 2020. Osnovica: za rešavanje problema: 28,5%; Cilj: za rešavanje problema: < 25%).

5.3 Učešće ugroženih grupa na svim nivoima obrazovanja (stopa završene osnovne škole u OP – Osnovica: ukupno: 93,4%; Cilj: 98%. Osnovica: žene: 97,9%; Cilj: 98%. Osnovica: muškarci: 90,4%; Cilj: 98%. Osnovica: Romi: 64% 2014; Cilj: 85% 2019. Stopa pohađanja srednje škole u OP – Osnovica: ukupno: 89,1%; Cilj: 95%. Osnovica: žene: 93%; Cilj: 95%. Osnovica: muškarci: 86%; Cilj: 95%. Osnovica: Romi 21,6%; Romkinje: 15%, muškarci

Romi: 28% 2014; Cilj: Romi 35%, Romkinje: 25% i muškarci Romi: 35% 2019. Osnovica: najsiromašnija OP: 74% 2014; Cilj: najsiromašnija OP: 85% 2019)..

Ishod 6: Do 2020. godine, sistem socijalne zaštite je ojačan tako da je u stanju da obezbedi pravovremenu, holističku i trajnu podršku pojedincima i porodicama pod rizikom i da im omogući da žive u sigurnom, bezbednom i podsticajnom porodičnom i društvenom okruženju.

Indikatori

6.1 Procenat domaćinstava iz najsiromašnije petine koja primaju finansijsku socijalnu pomoć (Osnovica: 10,7% 2014; Cilj: 30%).

6.2 Broj opština koje pružaju usluge u zajednici u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, naročito za ugrožene grupe: (a) DSR i (b) starije osobe. Osnovica: DSR: 94; Cilj: 130. Osnovica: starije osobe: 78; Cilj: 100).

6.3 Broj dece sa smetnjama u razvoju pod institucionalnom zaštitom (Osnovica: 536 u 2013. godini; Cilj: 347 (smanjenje od 30%)).

6.4 Broj opština koje sprovode lokalne protokole za zaštitu dece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja (Osnovica za decu: 20; Cilj: 60).

Ishod 7: Do 2020. godine će postojati delotvorno povoljno okruženje koje promoviše održiv život i ekonomski razvoj usmeren ka inkluzivnom tržištu rada i otvaranju solidnih radnih mesta.

Indikatori

7.2 Procenat mladih koji su nezaposleni i ne obrazuju se niti se obrazuju (Osnovica iz 2013. je 25,3% za mlade od 18 do 24 godine starosti, a 19,5% za mlade od 15 do 24 godine); Cilj za 2020. je 15% za obe starosne grupe).

Ishod 8: Do 2020. godine će postojati unapređeni kapaciteti za borbu protiv klimatskih promena i upravljanje prirodnim resursima, a zajednice će biti otpornije na efekte prirodnih katastrofa i katastrofa koje izaziva čovek.

Indikatori

8.4 Procenat osnovnih i srednjih škola koje pružaju program obrazovanja o smanjenju rizika i o sigurnosti tokom katastrofa i vanrednih situacija (Osnovica: 0%; Cilj: 70%).

Povezani ishodi Strateškog plana UNICEF-a: (1) Zdravstvo, (5) Obrazovanje, (6) Zaštita dece i (7) Socijalna inkluzija.

Ishodi UNICEF-a	Ključni indikatori napretka, osnovice i ciljevi	Načini provere	Indikativna ostvarenja programa saradnje sa Srbijom (do 2020. godine)	Glavni partneri, okviri partnerstva	Indikativna sredstva po ishodu programa saradnje sa Srbijom (u hiljadama američkih dolara)		
					Redovna sredstva	Druga sredstva	Ukupno
1. Sva deca imaju poboljšani pristup	1.1. Indikator UNDPF 1.1	1.1. Kancelarija za ljudska i	Nacionalna nezavisna tela i OCD imaju	Nezavisna tela, Skupština, Ministarst	1.124	3.157	4.281

<p>pravdi i imaju koristi od ojačanih mehanizama za praćenje i rešavanje slučajeva povreda ljudskih prava.</p>	<p>1.2. Indikator UNDPF 1.3 (% pritužbi podnetih Zaštitniku građana u vezi sa decom 2014. godine 8,5%; Cilj: 12%) 1.3. Indikator UNDPF 1.6 1.4. Indikator UNDPF 1.7 1.5. Indikator UNDPF 2.7</p>	<p>manjinska prava 1.2. Izveštaji Zaštitnika građana 1.3. Republički zavod za statistiku (RZS) 1.4. RZS 1.5. Procena raspoloživosti podataka</p>	<p>povećan kapacitet da sistematski prate prava dece i da olakšavaju nezavisno praćenje. Republička vlada i druge zainteresovane strane imaju povećan kapacitet za obazbeđenje primene planova vanzavodskih mera i alternativnih sankcija za maloletne učiniocce krivičnih dela i za osiguranje zaštite dece koja učestvuju u krivičnim, parničnim i upravnim postupcima, u skladu sa međunarodnim standardima. Republička vlada i druge zainteresovane strane imaju povećan kapacitet za generisanje</p>	<p>vo pravde (MP), Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, (MRZBSP), RZS, Kancelarija za ljudska i manjinska prava, Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (TSUSS), lokalne samouprave (LSU), Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave (MDULS), Stalna konferencija gradova i opština, i OCD.</p>			
--	--	--	---	--	--	--	--

			kvalitetnih disagregiranih podataka i sprovođenje analiza glavnih izvora podataka koje su usredsređene na decu.				
2. Povećan procenat male dece, naročito Roma i DSR, korisnika pravičnih, rodno osetljivih, kvalitetnih zdravstvenih i drugih usluga RRD i podsticajnih roditeljskih praksi.	2.1. Indikator UNDPF 4.1 2.3. Indikator UNDPF 4.8 2.4. % dece uzrasta 36–59 meseci čiji se biološki otac uključio u četiri ili više aktivnosti za unapređenje učenja i spremnosti za školu u poslednja tri dana (Osnovica iz MICS iz 2014. godine: 37%; Cilj: 45%).	2.1. MICS 2.2. Ministarstvo zdravlja (MZ) 2.3. Institut za javno zdravlje (IJZ) Srbije 2.4. MICS 2019.	Povećan kvalitet usluga RRD i pristup njima, posebno za romsku decu and DSR. Službe za majke i novorođenčad primenjuju pristup usredsređen na porodicu i podržavaju kontinuitet nege u pružanju usluga, s posebnim fokusom na Rome i drugu ugroženu decu i majke. Povećana svest roditelja i Vlade o pozitivnim, rodno osetljivim praksama RRD i nege, uključujući i	MZ, IJZ Srbije, ZJZ Grada Beograda i drugi ZJZ, Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta, Institut za mentalno zdravlje Beograd, Agencija za akreditaciju u zdravstvenih ustanova, centri za primarnu zdravstvenu zaštitu, porodilišta, medicinske škole, profesionalna udruženja, OCD, Crveni krst, LSU, nezavisna tela, korporativni sektor.	878	2.595	3.473

			<p>svest o adekvatnoj ishrani i pravovremenoj imunizaciji.</p> <p>Zdravstveni sistem je osnažen za SRK i reagovanje u vanrednim situacijama.</p>				
<p>3. Povećan procenat ugrožene dece i adolescenata koji učestvuju u odgovarajućem, kvalitetnom i inkluzivnom preduniverzitetском obrazovanju uz poboljšane ishode učenja i kompetencije .</p>	<p>3.1. Indikator UNDPF 5.1 3.2. Indikator UNDPF 5.2 3.3. Indikator UNDPF 5.3 3.4. Broj dece u redovnim osnovnim školama koje rade po planovima individualnog obrazovanja 1 i 2 (Osnovica iz 2013/2014. je 7.038; Cilj: povećanje od 20%).</p>	<p>3.1. MICS 3.2. MICS i RZS 3.3. MICS 3.4. RZS</p>	<p>Dostupnost i kvalitet predškolskih usluga su povećani pomoću poboljšanog zakonodavstva, diverzifikovanih usluga i sistema finansiranja da bi se unapredila pravičnost.</p> <p>Osnaženi su kapaciteti sistema preduniverzitetskog obrazovanja u cilju pružanja kvalitetne i inkluzivne usluge.</p> <p>Poboljšane su sposobnosti obrazovnih stručnjaka i škola u cilju</p>	<p>Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja (MPNTR), Nacionalni prosvetni savet (NPS), Nacionalni savet za stručno obrazovanje i osposobljavanje, Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Zavod za unapređivanje obrazovanja, Mreža za podršku inkluzivnom obrazovanju, TSUSS,</p>	703	4.975	5.678

			unapređenja inkluzije. Obrazovni sistem je osnažen za SRK i reagovanje u vanrednim situacijama.	RZS, MZ, MPNTR, LSU, MDULS, Ministarstvo omladine i sporta i OCD.			
4. Ugrožena deca i njihove porodice su adekvatno podržana tako da se povećava njihova otpornost na siromaštvo i eksterne šokove i da žive u sigurnoj, nenasilnoj porodici ili u okruženju sličnom porodici.	4.1. Indikator UNDPF 6.1 4.2. Indikator UNDPF 6.2 (koji se odnosi na decu) 4.3. Indikator UNDPF 6.3 4.4. Indikator UNDPF 6.4 4.5. % dečaka uzrasta 1–14 godina koji su doživeli psihološku agresiju ili telesno kažnjavanje tokom poslednjeg meseca (Osnovica iz MICS iz 2014. godine: 44%; Cilj: 25%) 4.6. Broj porodica pod rizikom koje imaju pristup uslugama intenzivne	4.1. Anketa o prihodima i uslovima života i MICS 4.2. Mapiranje usluga u zajednici, RZSZ 4.3. MRZBSP 4.4. Procena sprovođenja lokalnih protokola 4.5. MICS 4.6. MRZBSP 4.7. MRZBSP	Usluge podrške koje su usmerene na decu koja žive u porodicama koje se suočavaju sa višestrukom deprivacijom i sprečavaju razdvajanje integrisane su u sistem socijalne zaštite. Reformisani su regulatorni okvir i mehanizmi da bi se obezbedila bolja adekvatnost, targetiranje i efikasnost novčane pomoći za siromašne i beneficija vezanih za invaliditet. Zakonski se sprovode politike/protokol koji se odnose na	MRZBSP, MZ, MPNTR, MP, Ministarstvo unutrašnjih poslova, LSU, Republički zavod za socijalnu zaštitu, Pokrajinski zavod za socijalnu zaštitu, Katedra za socijalni rad Fakulteta političkih nauka, regionalne službe za hraniteljstvo, centri za socijalni rad i OCD.	475	4.467	4.942

	<p>podrške (Osnovica iz 2014. je 0; Cilj: 1.500). 4.7. DSR se odobrava materijalna naknada na osnovu kriterijuma funkcionalne procene. (Osnovica: u 2014. godini se naknada davala na osnovu medicinskih kriterijuma. Cilj: naknada se daje na osnovu kriterijuma funkcionalne procene)</p>		<p>nasilje prema deci i prati se njihovo sprovođenje.</p> <p>Sistem socijalne zaštite je osnažen u pogledu SRK i reagovanja u vanrednim situacijama.</p>				
<p>5. Unapređena su prava dece putem javnog zagovaranja, partnerstava i mobilizacije društva koji promovišu nediskriminatorske i rodno osetljive prakse.</p>	<p>5.1. % dečaka od 6. do 8. razreda koji odobravaju rodno zasnovano nasilje (Osnovica iz procene RZN iz 2014: 86%; Cilj: 60%). 5.2. % populacije koji veruje da je za decu sa fizičkim/senzornim ili intelektualnim smetnjama</p>	<p>5.1. Procena RZN 5.2. MICS 2019. 5.3. MICS</p>	<p>Povećana primena pristupa na bazi dokaza i inovativne komunikacije da bi se radilo na odabranim društvenim normama i ponašanjima u vezi sa inkluzijom DSR, romske dece i nasiljem prema deci i ženama.</p> <p>Strateški se distribuiraju dokazi</p>	<p>Resorna ministarstva, nezavisna tela, civilno društvo, mediji i njihovi regulatorni organi, privatni sektor, donatori i ključni nosioci uticaja.</p>	353	1.607	1.960

	bolje da pohađaju redovnu školu (Osnovica iz procene RZN iz 2014. za fizičke smetnje: 48%; Cilj: 65%; Osnovica za intelektualne smetnje: 32%; Cilj: 50%). 5.3. Indikator UNDPF 5.3. a i b		vezani za dečija prava i pravičnost i koriste za izmene politika, partnerstva i korišćenje privatnih i javnih resursa radi boljeg ostvarivanja prava dece.				
6. Međusektorska saradnja	Delotvoran razvoj, planiranje, koordinacija, izvršenje i praćenje rezultata programa saradnje sa Srbijom	Periodični pregledi i evaluacije komponenta programa	UNICEF-u i partnerima su na raspolaganju smernice, sredstva i resursi za delotvorno formulisanje programa i upravljanje njima. Sprovode se strategije za rešavanje zajedničkih pitanja vezanih za prava dece.		737	380	1.117
Ukupna sredstva					4.270	17.181	21.451

